

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มิติใหม่ของการศึกษาไทย ปัจจุบันได้เปลี่ยนไปจากรูปแบบเด่าเป็นรูปแบบใหม่ โดยสืบเชิงนักการศึกษาจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนบทบาท และกระบวนการทำงานใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายใหม่ๆตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ที่ “กำหนดให้ทุกคนมีสิทธิ์เสมอในการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่า 12 ปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาอบรมของรัฐต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชน” เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นผู้ที่สมบูรณ์พร้อมทั้งร่างกายจิตใจ และสติปัญญา ความรู้ คุณธรรม มoral จริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข รวมทั้งให้ความสนใจพิเศษกับการจัดการศึกษา สำหรับผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษ จะเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงการจัดการบริหารการศึกษาของประเทศไทยปัจจุบันนับว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงอย่างสิ้นเชิง ไม่ใช่การปฏิรูปธรรมชาติแต่เป็นการออกแบบใหม่ (Design) มีโครงสร้างใหม่ และมีแนวคิด (Concept) ใหม่ทั้งหมด

ต่อมาได้มีประกาศใช้พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 มีผลทำให้เกิดการปฏิรูปการบริหารการศึกษาครั้งใหญ่ ได้มีการหลอมหน่วยงานหลักทางการศึกษาเข้าด้วยกัน โดยเฉพาะระเบียบบริหารราชการเขตพื้นที่ สำนักงานศึกษาธิการ และสำนักงานประถมศึกษาเข้าด้วยกัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอยู่ในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีอำนาจหน้าที่จัดทำนโยบาย แผนพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนด้านวิชาการ การวิจัย การพัฒนาหลักสูตร การประกันคุณภาพการศึกษา การกำกับดูแล ประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตลอดจนระดับทรัพยากรทุกด้าน เพื่อการศึกษาตามแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 39 และมาตรา 40 ที่มุ่งกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษาไปยังสถานศึกษา ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครุ ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์ เก่า

ของสถานศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุน กิจการสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542:21-22) ซึ่งตรงกับแนวคิด การใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปยังสถานศึกษา โดยตรง ให้สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ มีอิสรภาพ ความคล่องตัวในการตัดสินใจ การบริหารจัดการทั้งด้านวิชาการ บุคลากร การเงิน และการบริหารงานทั่วไป ตามแนวคิดหลักที่ว่า โรงเรียนเป็นหน่วยสำคัญสำหรับการตัดสินใจ ซึ่งการตัดสินใจสั่งการที่ดีควรอยู่ที่หน่วยปฏิบัติจริง เพื่ออำนาจการบริหารและการจัดการงบประมาณให้กับโรงเรียนมากขึ้น และลดการควบคุมจาก ส่วนกลาง

การให้ชุมชนมีส่วนร่วม และให้มีความรู้สึกเป็นเจ้าของเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับการ ปฏิรูปการบริหารและการจัดการศึกษา ก็คือรูปแบบของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management) ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนจะมีบทบาทสำคัญในกระบวนการมีส่วนร่วม ของคณะกรรมการสถานศึกษา ครู อาจารย์ นักเรียน และผู้ปกครอง อย่างไรก็ตามการบริหารโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐานไม่ได้มีสูตรสำเร็จหรือรูปแบบกระบวนการบริหารสำเร็จรูป แต่ขึ้นอยู่กับความ ร่วมมือร่วมใจของผู้ที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนโดยตรง ในการศึกษาระยืนรู้ ลงมือทำ ปรับปรุง และพัฒนา อย่างต่อเนื่อง จนเป็นรูปแบบที่เหมาะสมกับโรงเรียนของตน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขึ้นพื้นฐานเกิดขึ้นจาก แนวโน้มนโยบายการจัดบริหารราชการ ในเขตพื้นที่ของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีบทบาทหน้าที่ในการจัดการศึกษาของเด็ก และเยาวชน ในวัยการศึกษาขึ้นพื้นฐานกำหนด วิสัยทัศน์ไว้คือ ต้องสนับสนุนการจัดการศึกษาขึ้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง มีคุณภาพและพัฒนาสู่มาตรฐาน จัดส่งเสริม สนับสนุนและประสานความร่วมมือกับทุกภาคส่วนของสังคม ในการจัดการศึกษา ขึ้นพื้นฐาน พัฒนาระบบบริหารจัดการให้ได้มาตรฐานมุ่งสู่ผลลัมภุทธิ์ขององค์รวมทั้งเสริมสร้าง ความเข้มแข็งในการจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ ยกระดับปัจจัยความสามารถของผู้เรียนเต็ม ศักยภาพ มุ่งสู่มาตรฐาน

ในด้านการจัดการศึกษา และส่งเสริมการศึกษา ยึดหลักการกระจายอำนาจและการจัดการศึกษา เป็นเอกภาพ ยึดหยุ่น มุ่งผลลัมภุทธิ์ตามพันธกิจ ลดขั้นตอนการบริหาร โดยให้มีสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาบริหารงานในเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 มีเขตพื้นที่การบริหารครอบคลุมใน ๕ อำเภอของจังหวัดเชียงใหม่ คือ อำเภอเชียงดาว อำเภอเวียงแหง อำเภอไชยปราการ อำเภอฝาง และ อำเภอแม่สาย มีภารกิจหลัก คือการจัดการศึกษาขึ้นพื้นฐานให้มีคุณภาพ โดยได้กำหนดนโยบายและ แนวทางการบริหารจัดการ โรงเรียนขนาดเล็ก ให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ ภายใต้การบริหารจัดการแบบองค์รวม ที่เน้นการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน โดยการกระจายอำนาจให้ หน่วยงานในระดับพื้นที่มีอิสระในการบริหารจัดการ ได้อย่างเต็มที่ ตามวิสัยทัศน์ที่ว่าเป็นองค์กรที่มี

ประสิตพิทักษ์ภาพในการสนับสนุน ส่งเสริม กำกับ ติดตามและจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับประชาชน ในวัยเรียนอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติสอดคล้องกับความเป็นไทย เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษา โดยประสานเครือข่ายการเรียนรู้แบบบูรณาการร่วมกับ ชุมชนและสังคม การบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมาจากการแนวคิดเรื่องการกระจายอำนาจการ บริหารและการจัดการศึกษาไปยังสถานศึกษา มุ่งให้เกิดการตัดสินใจ สั่งการให้เบ็ดเสร็จที่โรงเรียน มากที่สุด เป็นการตัดสินใจแบบมีส่วนร่วม จึงมีการบริหารงานโดยคณะกรรมการ โรงเรียนที่มี อำนาจที่จะตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียน การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไป

ส่วนการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School - Based Management) โดยทั่วไปจะมี 4 รูปแบบ คือ แบบที่มีผู้บริหารโรงเรียนเป็นหลัก แบบที่มีครูเป็นหลัก แบบที่มีชุมชนเป็นหลัก และ แบบที่มีครูและชุมชนเป็นหลัก สำหรับประเทศไทย คณะกรรมการ โรงเรียนตามพระราชบัญญัติ สถานศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 เรียกเป็นภาษาอังกฤษว่า School Board (Office of the National Education Commission, 1999:17-18) เป็นคณะกรรมการที่ชุมชนมีบทบาทหลัก (Community Control School Board) รูปแบบนี้มีการเพิ่มความรับผิดชอบในการจัดการศึกษาให้แก่ชุมชนและ ผู้ปกครอง และเพื่อให้ผู้รับบริการการศึกษามีความพึงพอใจในการศึกษาที่จัดให้มากที่สุด แนวคิด สำคัญก็คือ หลักสูตรของ โรงเรียนควรตอบสนองความต้องการและค่านิยมของผู้ปกครองและชุมชน ท้องถิ่นมากที่สุด โดยมีสัดส่วนคณะกรรมการที่มาจากชุมชน (ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่า และผู้ทรงคุณวุฒิ) มากที่สุด คณะกรรมการ โรงเรียนหรือคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้รับมอบหมายหน้าที่ และความรับผิดชอบ มากแต่บุคลากรที่เป็นคณะกรรมการยังขาดคุณสมบัติที่เหมาะสมอยู่มาก เช่น ขาดความรู้เรื่องการ บริหาร โรงเรียน สมาชิกในคณะกรรมการ โรงเรียนหรือคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ ตั้งขึ้นใหม่ ส่วนมากจะขาดทักษะเรื่องกระบวนการตัดสินใจกลุ่ม การลดปัญหาความขัดแย้ง การ แก้ปัญหาและทักษะอื่น ๆ ขาดความชัดเจนในบทบาท สมาชิกส่วนใหญ่ไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่ ของตนเองว่ามีความรับผิดชอบมากน้อยเพียงใด

ต่อมา รัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการ มีนโยบายที่จะสร้างความเข้มแข็ง และยกระดับ คุณภาพสู่การศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก ให้สูงขึ้น ด้านการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอน และด้านคุณภาพนักเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดแนวทางการ ดำเนินงาน เพื่อพัฒนา ประสิตพิทักษ์ภาพ โรงเรียนขนาดเล็ก ไว้ คือ บริหารส่งเสริมและสนับสนุนการจัด การศึกษาของ โรงเรียนขนาดเล็ก ความคุ้มค่า การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว องค์กร ต่าง ๆ มีรูปแบบการดำเนินงานที่มุ่งไปที่การจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ นำความรู้ที่

ได้รับจากการเรียนไปใช้ในชีวิตจริงได้ และมุ่งให้ผู้เกี่ยวข้องทุกคนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ตลอดวัยเรียน การบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก จำเป็นต้องจัดรูปแบบอย่างเหมาะสมให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ห้องถินซึ่งมีความผูกพันกับโรงเรียนอย่างแน่นหนา แต่ต้องปัจจุบัน การบูรณาการล้มเหลวโรงเรียนขนาดเล็ก จึงจำเป็นต้องเป็นวิธีสุดท้ายและชุมชนกับห้องถินต้องมีส่วนร่วมการตัดสินใจด้วย

ดิเรก พรสีมา (2550:26) ได้ให้ทัศนะไว้ว่า การบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก เป็นปัญหาท้าทายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ มาทุกยุคทุกสมัย แต่ก็ยังไม่มีรัฐมนตรีท่านใด แก้ปัญหาให้โรงเรียนขนาดเล็กได้สำเร็จ

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวผู้ศึกษาวิจัยเห็นด้วยกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพในด้านการจัดการศึกษา และต้องแก้ปัญหาร่วมกันอย่างเร่งด่วน ปัจจุบันสถานศึกษาที่เป็นโรงเรียนขนาดเล็กยังขาดบุคลากรทางการศึกษาแต่แก้ปัญหาโดยการขอร่วมมือกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนระดุมทั้งทรัพยากรและพลังความคิดเพื่อพัฒนาร่วมกับสถานศึกษาเข้าสู่เกณฑ์มาตรฐานที่กระทรวงศึกษาธิการได้วางไว้ แต่ปัญหาที่พบมากคือคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานยังขาดความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการที่จะร่วมกันพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อมุ่งสู่เกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้

ผู้ศึกษาวิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขนาดเล็กในเขตพื้นที่ การศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 อย่างไร มีปัญหาและข้อเสนอแนะอย่างไร เพื่อจะได้นำผลการวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและแก้ไข ต่อกับความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตัวเองดีขึ้นและพร้อมจะที่นำไปปรับปรุงเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาในสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้คือ

- เพื่อศึกษาความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขนาดเล็กในเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

2. เพื่อเปรียบเทียบความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขนาดเล็กในเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ที่เป็นผู้แทนผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้แทนผู้ปกครอง

3. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขนาดเล็กในเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การวิจัยครั้งนี้คาดว่าจะได้รับประโยชน์ดังนี้

1. ได้ข้อมูลเกี่ยวกับความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขนาดเล็กในเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

2. ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการเปรียบเทียบความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการโรงเรียนสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของขนาดเล็กในเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ที่เป็นผู้แทนผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้แทนผู้ปกครอง

3. ได้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขนาดเล็กในเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

ซึ่งจะใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพิจารณาปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขนาดเล็กในเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขนาดเล็กในเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ในประเด็นต่อไปนี้ คือ

1.1 บทบาทคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2543

1.2 บทบาทหน้าที่ในการบริหารงานวิชาการ

- 1.3 บทบาทหน้าที่ในการบริหารงานบุคคล
  - 1.4 บทบาทหน้าที่ในการบริหารงบประมาณ
  - 1.5 บทบาทในหน้าที่การบริหารงานทั่วไป
- 2. ขอบเขตด้านพื้นที่**

การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตด้านพื้นที่คังนีคือ เขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำนวน 5 อำเภอ คือ อำเภอฝาง อำเภอเมืองเชียง อำเภอไชยปราการ อำเภอเชียงดาว และอำเภอเวียงแหง

3. ตัวแปร

ตัวแปรในการวิจัยครั้งนี้มีดังนี้

- 3.1 ตัวแปรต้น คือการเป็นผู้แทนกลุ่มต่างๆ ของคณะกรรมการสถานศึกษา ขึ้นพื้นฐานในที่นี้คือผู้แทนผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้แทนผู้ปกครอง
- 3.2 ตัวแปรตาม คือความเข้าใจในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขึ้นพื้นฐาน

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อความเข้าใจตรงกัน การวิจัยครั้งนี้ได้นิยามศัพท์เฉพาะไว้ดังนี้

ความเข้าใจ หมายถึง ความสามารถในการแปลความตีความและขยายความจากสื่อ ความหมายของข้อมูลและสิ่งต่างๆ ที่ได้พบเห็น รับรู้ โดยความเข้าใจมีพื้นฐานจากการเรียนรู้ความรู้ และความจำ

บทบาทหน้าที่ หมายถึง ภาระงานที่จะต้องปฏิบัติในที่นี้หมายถึงบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขึ้นพื้นฐาน พ.ศ.2543 คือ

1. กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา
2. ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา
3. ให้ความเห็นชอบในการจัดทำสาระหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น
4. กำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา
5. ส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ ได้มาตรฐาน
6. ส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิเด็ก คุ้มครองเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส และเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ให้ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่

7. เสนอแนวทาง และมีส่วนร่วมในการบริหารด้านวิชาการ ด้านบริหารงานบุคคล ด้านงบประมาณ และด้านการบริหารงานทั่วไป ของสถานศึกษา

8. ส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอก และภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างการพัฒนาการนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น และของชาติ

9. เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น

10. ให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษาก่อน เสนอต่อสาธารณชน

11. แต่งตั้งที่ปรึกษา หรือคณะกรรมการเพื่อการดำเนินงานตามระเบียบนี้ ตามที่เห็นสมควร

12. ปฏิบัติการอื่นๆตามที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัด ของสถานศึกษา

การบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หมายถึง การบริหาร โดยให้สถานศึกษามี อำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ มีความเป็นอิสระการตัดสินใจในการบริหารจัดการ การส่งการเกี่ยวกับ การบริหาร โรงเรียนด้านการบริหารจัดการในงานวิชาการ งานบริหารงานบุคคล งานบริหาร งบประมาณ และงานบริหารทั่วไป

การบริหารด้านวิชาการ หมายถึง การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร หลักการสอน สื่อการสอน การวัดประเมินผล และการนิเทศการเรียนการสอน

การบริหารด้านบุคคลากร หมายถึง การจัดการทรัพยากรบุคคล ตั้งแต่การสรรหา การพัฒนา การรำรงรักษากำลังคน และงานระเบียบวินัย

การบริหารด้านงบประมาณ หมายถึง การจัดการงบประมาณ การรายงาน งบประมาณ และการตรวจสอบการใช้งบประมาณ

การบริหารงานทั่วไป หมายถึง การบริหารจัดการเกี่ยวกับ การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน นับตั้งแต่การกำหนดนโยบาย งานอำนวยการ งานความสัมพันธ์ชุมชน งานธุรการ งานอาคาร สถานที่ และงานประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนนั้น

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง บุคคลที่ได้รับการคัดเลือกและแต่งตั้ง ให้ปฏิบัติงานตามหน้าที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาในที่นี้หมายถึง ผู้แทน ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้แทนผู้ปกครอง

โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ที่มีจำนวนนักเรียน 1-120 คน ในที่นี้หมายถึงโรงเรียนขนาดเล็กในเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

ผู้แทนผู้ทรงคุณวุฒิ หมายถึง ผู้แทนของผู้นำทางศาสนา ผู้ทรงกฎหมายไทยในห้องถิน ข้าราชการบำนาญ ข้าราชการอื่นนอกสังกัดสถานศึกษา พนักงานรัฐวิสาหกิจ เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานอื่นของรัฐหรือของผู้บริหารสถานประกอบการทั้งในและนอกเขตบริการของสถานศึกษานั้น

ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิน หมายถึง ผู้แทนขององค์กรบริหารส่วนตำบล เทศบาลตำบล เทศบาลเมืองเทศบาลนคร และองค์กรบริหารส่วนจังหวัด

ผู้แทนผู้ปักทอง หมายถึง ผู้แทนผู้ปักทองของนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษานั้นๆ

ผู้แทนกลุ่มต่างๆ หมายถึง ผู้แทนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2543 ในที่นี้หมายถึง ผู้แทนผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิน และผู้แทนผู้ปักทอง

สมมุติฐานการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีสมมุติฐานดังนี้คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นผู้แทนผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิน และผู้แทนผู้ปักทอง มีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แตกต่างกัน